

d'una pràctica il·legal objecte de ser sancionada. En conseqüència, les zones agrícoles i forestals són les principals afectades per aquests abocaments indiscriminats de brossa.

La localització i identificació de punts d'abocament de residus es realitza de diferents maneres i implica a diversos actors. En ocasions són els propis veïns i veïnes els que els detecten i ho comuniquen a l'Ajuntament. De manera similar, els propietaris forestals també efectuen aquesta tasca, al patir els abocaments dins les seves pròpies finques. Finalment, les inspeccions dels serveis municipals acaben revelant multitud de punts negres al desenvolupar tasques de manteniment i gestió forestal.

Figura 2. Abocament il·legal de runam. Font: Manresa Diari, 2021.

En aquest sentit, des de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet s'han impulsat diverses accions amb l'objectiu de netejar els abocaments il·legals i restaurar les àrees afectades. Aquest conjunt d'activitats s'emmarquen dins de la iniciativa **Let's Clean Up Europe** (LCUE), una acció comuna a tot Europa que té com a objectius conscienciar a la ciutadania sobre la quantitat de residus que es dipositen de forma incontrolada a la natura i promoure accions de sensibilització, principalment a través de la recollida de residus en entorns naturals.

Concretament, en el marc de la campanya LCUE 2023, el servei de Medi Ambient de l'Ajuntament ha donat suport a varis col·lectius per tal de fomentar les recollides organitzades de brossa a l'entorn natural.

Una de les col·laboracions més significatives ha estat amb els **centres escolars** del municipi. Amb l'alumnat de 4t d'ESO de l'escola **Fundació Educativa Privada Dominiques de l'Anunciata Pare Coll (FEDAC)** s'ha organitzat un servei comunitari de recollida de residus, com a part dels treballs a la comunitat que realitzen.

El desenvolupament del servei en qüestió s'ha dividit en dues parts: una xerrada inicial i la jornada de neteja dels espais naturals. La xerrada informativa i de debat ha presentat la següent estructura:

1. **Marc general sobre la gestió de residus i el model implantat al municipi.** En aquest punt s'ha informat a l'alumnat sobre els diferents serveis que es presten a nivell local en matèria de residus: recollida porta a porta de voluminosos, servei de deixalleria mòbil, servei d'autoreparació trimestral, etc., amb l'objectiu de conscienciar-los sobre les diferents vies disponibles per fomentar la prevenció, reutilització i reciclatge de residus.
2. **Dinàmica de grup per recollir propostes.** Posteriorment, s'ha realitzat un debat entre els alumnes per tal que poguessin sorgir propostes per a millorar el model actual. Una de les idees aportades per l'alumnat ha estat l'ampliació de la dotació de papereres per a excrements de gossos, entre d'altres.
3. **Servei comunitari *Let's Clean Up*.** En aquest últim apartat, l'alumnat s'encarrega de localitzar l'espai a netejar, fer difusió de l'activitat a mitjans locals i xarxes socials i planificar la metodologia del dia de la recollida, així com fer una valoració final de la primera sessió. D'altra banda, el Servei de Medi Ambient de l'Ajuntament s'encarrega d'inscriure l'activitat al SDR (Sistema Documental de Residus) perquè quedi registrada.

Figura 3. Xerrada inicial a l'alumnat de 4t d'ESO de l'escola FEDAC. Font: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, 2023.

Una vegada desenvolupada l'activitat inicial, s'ha procedit a realitzar el servei comunitari de neteja. Per tal de poder efectuar la recollida correctament, l'Ajuntament va repartir una sèrie de materials als alumnes: bosses amb nanses, guants, una balança de ganxo, sacs de ràfia i una illa de contenidors amb les fraccions de recollida selectiva (envasos lleugers, vidre, paper i cartró, orgànica i resta). La metodologia d'enregistrament dels residus s'ha basat en un procés de **pesatge i classificació**: els alumnes han pesat els residus i els han anat dipositant a la fracció corresponent mitjançant un procés de triatge. Finalment, els residus han estat traslladats a la deixalleria per part dels serveis municipals.

Figura 4. Recollida de residus en bosses i resultat final del servei comunitari. Font: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, 2023.

D'altra banda, l'alumnat de 1r d'ESO de l'Institut Castellet també ha dut a terme una acció de neteja associada al projecte LCUE. En aquest cas, els alumnes van realitzar una visita inicial a les instal·lacions de la deixalleria el mes de novembre de 2022, en el marc de la Setmana Europea de la Prevenció de Residus, com a mètode d'aprenentatge, conscienciació i sensibilització. Posteriorment, durant la primavera de 2023, es va desenvolupar l'acció de neteja. El procés ha estat el següent:

1. Localització d'espais a netejar i contacte amb la propietat de l'espai.
2. Inscripció de l'activitat a l'SDR.
3. Subministrament de material (bosses amb nanses, guants, sacs de ràfia i illa de contenidors per la classificació).
4. Acompanyament durant l'activitat (matinal en horari escolar).
5. Pesatge i classificació per fraccions.
6. Recollida dels residus pel servei municipal de residus.

Figura 5. Recollida de residus a la llera del riu, pesatge de les fraccions i anotació dels resultats. Font: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, 2023.

No obstant això, els centres educatius no han estat els únics en realitzar accions de neteja. Des de l'Ajuntament s'ha promogut una campanya de recollida de residus dirigida als veïns i veïnes del poble, així com a les associacions locals, en el marc del **Clean Up Day** (CUD). Aquesta recollida comunitària es realitza un cop l'any, habitualment durant el segon diumenge del mes de maig.

Figura 6. Cartell promocional d'una activitat de neteja a Castellet. Font: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, 2023.

En aquest sentit, des de l'ens local s'envia una carta a cadascuna de les entitats del municipi per tal que s'adhereixin a la iniciativa. La participació de les entitats locals a aquestes activitats és recompensada amb una major puntuació en els **criteris de valoració del reglament de subvencions**, el qual té una secció específica destinada a **foment i defensa del medi ambient**.

Una vegada realitzada l'acció de neteja de l'entorn natural, s'organitzen **activitats de dinamització**, amb l'objectiu d'atraure públic familiar i fer la jornada més distesa. Algunes de les activitats inclouen un taller de màscares amb fulles, curses de sacs, o estirar la corda, entre d'altres.

Figura 7. Activitats de dinamització realitzades posteriorment al Clean Up Day. Font: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, 2023.

Finalment, una última iniciativa impulsada per l'Ajuntament és el **Clean Up "en ruta"**. Aquesta activitat, que té lloc durant un cap de setmana sencer, consisteix en què els veïns i veïnes vagin recollint residus i els classifiquin en bosses, mentre realitzen excursions o simplement gaudeixen de l'entorn natural del municipi (en anglès, *plogging*). Després d'una inscripció prèvia, els veïns i veïnes es dirigeixen a la seu del consistori, el qual presta el material necessari per a realitzar la recollida, en aquest cas unes bosses amb nanses i guants. Una vegada recollits els residus, els ciutadans els traslladen a una de les àrees d'aportació del nucli urbà, on són gestionats per part del servei de recollida de residus. Com a compensació, s'ofereix als participants un obsequi simbòlic, com ara un sobre amb llavors de flors o un got reutilitzable.

Figura 8. Obsequi de llavors de gira-sol de jardí, clavell de pom i clavell d'indies. Font: Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet, 2023.

Resultats

En quant a les recollides efectuades per part dels centres escolars, l'alumnat de 4t d'ESO de l'escola FEDAC (30 alumnes) va netejar mitja hectàrea a Sant Joan de Dalt, mentre que els alumnes de 1r d'ESO de l'Institut Castellet (100 alumnes) van realitzar la recollida al marge esquerre del riu Llobregat, cobrint un total de 1,5 hectàrees.

D'altra banda, l'acció combinada del *Clean Up Day* (jornada de neteja d'espais naturals) i *Clean Up en ruta* (durant tot el cap de setmana) va aconseguir recollir un total de 560 kg de residus, dels quals 508 kg procedeixen de l'acció de neteja al Turó de Castellet, on es va aconseguir cobrir pràcticament una hectàrea d'extensió. Entre les dues accions hi va haver 120 participants implicats, incloent entitats.

Aquests 560 kg de residus recollits superen els 508 kg col·lectats durant les accions del *Clean Up Day* de l'any 2022, i són molt superiors als valors de l'any 2021, on es van recollir un total de 142 kg. D'aquesta manera, es pot observar una clara tendència a l'augment de la participació i residus recollits al llarg dels anys (Figura 9).

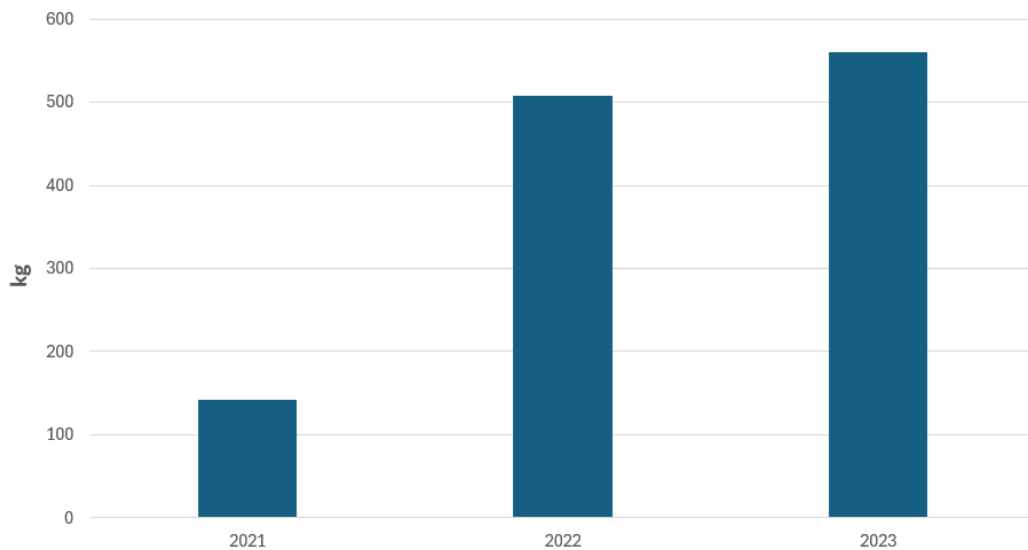

Figura 9. Evolució dels kg de residus recollits durant els CUD. Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'SDR, 2024.

Una de les principals incidències sorgides durant les recollides ha estat relacionada amb els residus voluminosos. En cas que es trobi algun residu molt gran o molt pesat, que no es pot moure amb mitjans manuals, es comunica als tècnics de l'ajuntament i aquests, avisen a la brigada de residus perquè s'encarreguin de recollir-lo i transportar-lo fins a la deixalleria.

Una altra incidència en els processos de neteja ha estat la presència de fragments de fibrociment entre els abocaments. En aquest cas també és responsabilitat dels operaris retirar aquests residus. El fibrociment conté amiant, i per tant pot suposar un perill per a les persones si es trenca, ja que té efectes citotòxics.

Bibliografia d'interès

- *Clean Up Day*: Caracterització de residus a Sant Vicenç de Castellet. Webinar N° 29 "Projectes i recursos del Let's Clean Up Europe 2024". <https://www.residusmunicipals.cat/actualitat/329-webinar-n-29-projectes-i-recursos-del-lets-clean-up-europe-2024/>
- Sant Vicenç de Castellet participa en una nova edició del 'Clean Up Day' amb una acció de neteja a Castellet. Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet. <https://www.svc.cat/actualitat/noticies/medi-ambient/sant-vicenc-de-castellet-participa-en-una-nova-edicio-del-clean-up-day-amb-una-accio-de-neteja-a-castellet/>

Més informació

Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet

Persona de contacte: Verònica Huguet

Contacte: huguetpv@svc.cat

**Ajuntament de
Sant Vicenç de Castellet**

